

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 11 januari 2022
(OR. en)

5153/22

AGRI 5
AGRIORG 3
AGRIFIN 2

NOT

från: Rådets generalsekretariat
till: Rådet

Ärende: Marknadssituationen
– Diskussion

För delegationerna bifogas en not i ovannämnda ärende, som ska tas upp vid mötet i rådet (jordbruk och fiske) den 17 januari 2022.

Situationen på jordbruksmarknaden**Allmänt**

1. Även om effekterna av den senaste tidens ökning av antalet covid-19-infektioner fortfarande är synliga, har EU:s jordbruksbaserade livsmedelssektor i allmänhet återhämtat sig från covid-19-krisen efter det gradvisa återöppnandet av restaurangtjänster och i och med att de restriktioner för rörligheten för personer och varor som krisen medfört gradvis hävs. Exporten återhämtade sig kraftigt med 8 % i värde under perioden januari–september 2021 jämfört med föregående år. Det bekräftades också att den bilaterala handeln med Förenade kungariket, som är EU:s största exportmarknad, håller på att återhämta sig. Det finns dock betydande risker kopplade till osäkerhet kring framtida gränskontroller och effekterna av de frihandelsavtal som nyligen undertecknats av Förenade kungariket med tredjeländer. Effekterna av andra handelsrestriktioner på grund av den internationella utvecklingen bör också följas noga.
2. EU:s jordbruksmarknader 2021/2022 stärks av en dynamisk global efterfrågan som lett till höga världsmarknadspriser. FAO:s livsmedelsprisindex, som återspeglar världsmarknadspriserna på jordbruksprodukter, var 27 % högre på årsbasis i november 2021. Denna ökning av jordbrukspriserna återspeglas också i unionspriserna: Eurostats prisindex för jordbruksprodukter var under tredje kvartalet 2021 i genomsnitt 13 % högre än för ett år sedan. En kombination av faktorer, bland annat återhämtningen i den globala ekonomin och en ökad efterfrågan på gas, bidrog dock till den nuvarande kraftiga ökningen av energipriserna, särskilt på naturgas i Europa, som når nya rekord. Den kraftiga ökningen av energipriserna har en stark inverkan på priserna på de flesta insatsvaror i jordbruket. Detta gäller särskilt priserna på gödselmedel som mer än fördubblades på ett år. Världsbankens gödselindex i november 2021 låg 165 % högre än samma index i november 2020. I synnerhet priserna på kvävegödselmedel korrelerar starkt med priset på naturgas, som är den viktigaste råvaran för framställning av ammonium eller urea. Enligt Världsbanken uppvisade världsmarknadspriset på urea och diammoniumfosfat i november 2021 en ökning med 268 % respektive 102 % under förra året. Höga energipriser i kombination med störda leveranskedjor till följd av covid-19 har lett till ökade transportkostnader och ökat spänningarna på råvarumarknaderna. De sistnämnda tenderade att minska under de sista veckorna av 2021, med till exempel en minskning med 30 % av Baltic Dry Index i december 2021 (kostnader för bulktransport). Eurostats prisindex för foderblandningar för tredje kvartalet 2021 låg i genomsnitt 14 % över förra årets värde.

3. Inflationstrycket har generellt ökat: energi, råmaterial och gödselmedel har stigit brant i pris under första halvåret 2021 och även på sista tiden. Livsmedelsinflationen i EU har ökat något sedan april 2021 och uppgick i november 2021 till 2,9 % på årsbasis. Livsmedelsinflationen ligger fortfarande långt under den allmänna inflationstakten (5,2 % under samma period). Även om ECB förutser en kraftig minskning av inflationen, även vad gäller energidelen, under 2022 bör marknadsutvecklingen inom dessa sektorer övervakas noga.
4. Vid de två senaste mötena i rådet (jordbruk och fiske) pekade nästan alla medlemsstater på denna situation och nämnde de negativa effekterna av ökade insatskostnader på jordbrukarnas marginaler inom både djursektorn (foderkostnader, energi osv.) och vegetabiliesektorn (gödselmedel, energi osv.), och många av dem efterlyste akuta marknadsåtgärder. Detta gäller särskilt vissa sektorer, såsom grisköttssektorn, där de ökande kostnaderna för insatsvaror, särskilt för foder, och ett stort utbud på grund av andra faktorer har pressat vinstmarginalerna till kritiskt låga nivåer eller helt uttraderat dem.

Situationen för de viktigaste sektorerna

5. Den senaste prognosen för EU:s totala produktion av **spannmål** 2021/2022 är för närvarande 291 miljoner ton, vilket är en ökning på 3,4 % på årsbasis (+4,1 % jämfört med femårsgenomsnittet), främst till följd av en återhämtning av produktionen av vete som beräknas till 130,6 miljoner ton (+7,3 % jämfört med femårsgenomsnittet). Majsproduktionen beräknas uppgå till 69,4 miljoner ton, vilket är en ökning med 2,1 % på årsbasis (+ 3,1 % jämfört med femårsgenomsnittet). På grund av den minskade grisköttsproduktionen i EU är efterfrågan på foder något lägre jämfört med föregående regleringsår, motsvarande en minskning på 0,18 %. EU:s spannmålspriser är i allmänhet fortsatt höga till följd av en stark global efterfrågan och försämrade odlingsförhållanden i Sydamerika. EU:s oljeväxtproduktion beräknas uppgå till 30,5 miljoner ton 2021/2022. Denna 7-procentiga ökning på årsbasis, efter en nedgång under 2020/2021, bör främja EU:s marknad genom att större mängder finns tillgängliga, även om tillgången på raps förblir dålig eftersom det bara finns små lager enligt ingående balans. Den dåliga skörden i vissa delar av unionen, däribland Finland och Rumänien, hindrar producenterna från att dra nytta av de höga priserna.

6. EU:s prognos för avkastningen för **sockerbetor** 2021/2022 är mycket mer gynnsam än förra säsongen och ligger 2,4 % över det femåriga genomsnittet, på 75,4 ton/ha. Då EU:s sockerbetsareal beräknas till 1,5 miljoner hektar kan EU:s sockerproduktion nå 15,7 miljoner ton – 7 % mer än föregående säsong. Världsmarknadspriserna förblev relativt höga medan EU:s sockerpris överskred referenströskeln från oktober 2017 och uppgick till 417 EUR per ton.
7. När det gäller **ris** är EU-marknaden relativt lugn, och stabil import, höga inhemska priser och goda väderförhållanden har bidragit till en gynnsam skörd i september och oktober. Den globala rismarknaden präglas av höga priser, låga handelsvolymen och fortsatta störningar på grund av bristen på containrar, mycket höga transportkostnader, covid-19-flaskhalsar (Indien, Thailand, Vietnam och Kambodja) och politiska protester (Myanmar efter kuppen).
8. EU:s produktion av **olivolja** under 2021/2022 förväntas hamna 4 % under nivån från det senaste regleringsåret och uppgå till närmare 2 miljoner ton (3 % under femårsgenomsnittet). Trots starkare flöden till USA förblev EU:s export av olivolja blygsam under regleringsåret 2020/2021 jämfört med tidigare nivåer, även om den fortfarande låg 18 % över femårsgenomsnittet. Det faktum att vissa exportmarknader håller på att fylla på lagren och att restaurangsektorn öppnar igen bör bidra till högre export, men konsumtionen i EU kan minska på grund av sämre tillgång och högre priser än genomsnittet. I vissa delar av unionen, till exempel Kroatien, påverkades sektorn av ogynnsamma väderförhållanden, utöver det allmänna problemet med höga insatspriser.
9. **Mjölkmaknaden** kännetecknas av en stark efterfrågan och ett ansträngt utbud globalt och i EU. EU:s genomsnittliga priser på obehandlad mjölk ökade varje månad 2021 och ligger nu på sina högsta nivåer sedan mars 2014. EU:s mejeriproduktpriser ligger över de senaste och medellångsiktiga referensvärdena. EU:s export av ost och vasslepulver har uppvisat de bästa resultaten i år. EU:s **mjölkproduktion** förblev stabil under de första tio månaderna 2021. Detta omsattes i olika trender inom mejeriportföljen: å ena sidan minskad produktion av skummjölks- och helmjölkspulver, smör, fermenterad mjölk och konsumtionsmjölk, å andra sidan ökad produktion av koncentrerad mjölk, ost och grädde. EU:s export av mejeriprodukter förblev relativt stabil under de första tio månaderna 2021, med varierande trender beroende på produkt: minskad export av mjölkpulver och smör jämfört med ökad export av ost, kondenserad mjölk och vasslepulver. Priserna på obehandlad mjölk i EU fortsatte att stiga i oktober och november och nådde nivåer långt över femårsgenomsnittet. På världsmarknaden är EU-priserna för närvarande de mest konkurrenskraftiga för cheddar, men de dyraste för helmjölkspulver och smör. Oceaniens priser är de mest konkurrenskraftiga för helmjölkspulver och de amerikanska priserna när det gäller smör och skummjölkspulver.

10. På **köttmarknaderna** fortsätter priserna på slaktkroppar av **nötkreatur** i EU att utvecklas positivt och ligger kvar på mycket höga nivåer till följd av stark efterfrågan och begränsat utbud. Handelsbalansen för nöt- och kalvkött är positiv i fråga om volym och värde. Priskurvan för slaktkroppar av **gris** har passerat den lägsta punkten och priserna på smågrisar ökar, men båda priserna är fortsatt låga. Producenternas marginaler minskade ytterligare, medan EU:s produktion ökade jämfört med förra året. EU:s handelsbalans är positiv, med hög export, även om exporten till Kina avtar. Även efter slutet av julhelgen har ett antal medlemsstater rapporterat att det inte finns några tydliga bevis för att priskurvan har nått botten och att prisnivån fortfarande är kritiskt låg, om än det syns vissa svaga tecken på en vändning. I nästan hela EU är effekterna av stigande foder- och energikostnader starkt kännbara. I sina skriftliga kommentarer har flera medlemsstater, särskilt BG/CZ/DE/ES/HR/LV/HU/MT/PL/RO/SK, begärt att akuta marknadsåtgärder vidtas eller att direktstöd tillhandahålls så snart som möjligt. BG fäste uppmärksamheten på behovet av att undvika att lager släpps ut på marknaden vid en tidpunkt då priserna visar vissa tecken på en vändning. Enligt DE/ES/LT/PT/FI motiverar situationen övervakning och antagande av initiativ som syftar till att förutse allvarliga störningar på jordbruksmarknaderna och förbereda möjliga åtgärder.
11. Sedan oktober har priset på **fjäderfä** i EU stigit och nått höga nivåer mot bakgrund av stark inhemsk efterfrågan och begränsad produktion. EU:s export begränsas av varaktiga restriktioner med anknytning till fågelinfluensan, samtidigt som den senaste vågen av utbrott (t.ex. i PT) riskerar att sätta EU:s export under ytterligare tryck. Dessutom fortsätter vissa medlemsstater, däribland SK, att rapportera ökad import från Ukraina. Utvecklingen bör följas noggrant. Priset på **ägg** har nått sin högsta nivå i år efter många veckor med stabila priser som understöddes av en ihållande inhemsk efterfrågan, ökad export (+ 18 %) och sjunkande import (-25 %). Genomsnittspriserna är nästan 18 % högre än förra året, men -3 % lägre än det femåriga historiska genomsnittet. EU:s **fårmarknad** är hård och konkurrensen är stark när det gäller att trygga försörjningen. Den globala efterfrågan före julhelgen har drivit upp priset på lamm ytterligare.

12. När det gäller **vin** har de ogynnsamma väderförhållandena under våren och sommaren 2021, med omväxlande frost och översvämningar och med vinsjukdomar kopplade till dessa klimatförhållanden, påverkat vinskörden i EU 2021. EU:s slutliga produktion 2021 beräknas vara 13 % lägre än förra året. Frankrike drabbades särskilt hårt av frost, med en beräknad minskning på 29 %.

En mycket stark ökning av EU:s vinexport har dock hjälpt marknaden att återhämta sig. Exporten nådde rekordhög nivåer under regleringsåret 2020/2021 (28,8 miljoner hektoliter, inbegripet 4,1 miljoner hektoliter exporterade till Förenade kungariket) till följd av lättad covid-19-restriktioner och upphävandet av amerikanska tilläggstullar. Återinförandet av vissa restriktioner inom hotell- och restaurangsektorn på grund av den föränderliga covid-19-pandemin i vissa medlemsstater skapar viss osäkerhet på kort sikt.

13. När det gäller **frukt- och grönsakssektorn** är marknadstrenderna gynnsamma för de flesta produkter, med en svårare situation på äppelmarknaden i vissa medlemsstater. Äppelskörden i EU har varit större än året innan på grund av en mycket riklig skörd i Polen, vilket sätter press på priserna och ökar andelen avsedd för bearbetning. Det förbud mot vissa jordbruksprodukter som Belarus infört från och med den 1 januari 2022 kan öka trycket på denna marknad, eftersom äpplen och päron är de produkter som exporteras mest. PL förväntar sig drabbas av betydande konsekvenser för en rad trädgårdsprodukter med tanke på att Belarus står för en stor andel av Polens totala export. EU:s apelsinproduktion förväntas minska något på grund av de svåra väderförhållandena i Italien, och färska apelsiner fortsätta att ersätta konsumtionen av bearbetad apelsinjuice. När det gäller den internationella handeln med frukt och grönsaker har handelsflödena, efter ett rekordår 2020, påverkats något av brexit: situationen återhämtade sig från svåra första månader 2021 och exporten till länder utanför EU minskade slutligen med endast 4 % under de första 8 månaderna på årsbasis. Handelsflödet gentemot Förenade kungariket förblir dock en fråga värd uppmärksamhet, även med tanke på att Förenade kungariket efter flera uppskjutanden förväntas införa fullständiga gränskontroller och certifieringskrav för EU-exportörer senast i mitten av 2022.

Avslutande kommentarer

14. Även om en rad olika livsmedelsprodukter av olika skäl uppvisar rekordpriser fortsätter producenternas marginaler att utsättas för ett betydande tryck på ett antal produkter, särskilt griskött, särskilt på grund av höga insatskostnader. Kommissionen uppmanas att komplettera den information som lämnas ovan, i synnerhet vad gäller eventuella åtgärder som vidtagits för att lindra den negativa situationen, och medlemsstaterna uppmanas att lämna kommentarer om huruvida de anser att de vidtagna eller föreslagna åtgärderna är tillfredsställande.
-